

11. АПРОБАЦІЯ (ІНСПЕКТУВАННЯ) СОРТОВИХ ПОСІВІВ

Апробація сортів посівів – це головний, об'єктивний, найбільш досконалий і поширений метод сортового контролю у нашій країні. Апробація означає "визнання", "схвалення" сортів посівів.

Щорічно всі насінневі посіви в усіх господарствах підлягають апробації.

Мета апробації – забезпечення всіх посівів господарств насінням районуваних сортів і гібридів, які за своїми сортовими якостями відповідають вимогам державного стандарту на сортове насіння. Для цього слід перевірити наявність сортів документів на висіяне насіння, візуально проаналізувати рослини у полі, встановити відсотки сортової чистоти, сортів домішок, важковідокремлюваних культурних рослин, бур'янів, заражених стебел різними видами сажки кожною хворобою зокрема, визначити категорію посіву, скласти акт відповідної форми і зразок дорожчого сортового документа.

З 1992 р. замість відбору та аналізу апробаційного снопа проводять візуальну (окомірну) оцінку такої ж кількості стебел і в такому ж числі пунктів, на такій самій площі і за тією ж методикою, як і під час апробації з відбором апробаційного снопа. Апробатор веде зошит, куди записує дані із сортового документа на висіяне сортове насіння та результати візуального аналізу рослин у полі. Прикладом можуть бути дані окомірної оцінки посіву (табл. 31).

Мета заняття. Вивчити методику і техніку апробації сортів посівів. Набути навички оформлення сортів документів.

Завдання. Вивчити основні положення з методики та техніки апробації сортів посівів зернових культур (на прикладі озимої пшениці). Набути навички визначення відсотків груп стебел (табл. 31.) Визначити категорії сортів посівів. Оформити сортові документи: "Акт апробації" та "Сортове посвідчення".

ДОКУМЕНТАЦІЯ СОРТОВОГО НАСІННЯ

Здійснювані перевірки сортів і посівних якостей насіння в усіх ланках системи насінництва сільськогосподарських культур оформляються відповідними документами.

Документація насіння у ланках первинного насінництва

Насіння, яке вирощено науково-дослідними установами, навчально-дослідними господарствами сільськогосподарських вузів і технікумів, називають і документують так:

- насіння відібраних кращих рослин (колосся, волоті) для закладання розсадника випробування потомств першого року при індивідуально-

- родинному доборі) або для розсадника розмноження (при масовому доборі) називають родоначальним;
- одержане з розсадника випробування потомств 1-го року – насіння РВ-I;
  - одержане з розсадника випробування потомств 2-го року – насіння РВ -2;
  - одержане з розсадників розмноження 1-2 років – насіння РР-I, РР-2;
  - одержане з посівів, засіяних насінням з розсадників розмноження або випробувань потомств 2-го року – насіння добазове (супереліта);
  - одержане з посіву, засіяного добазовим насінням (супереліта), називають насінням базовим (еліта).

Таблиця 31

**Результати візуального аналізу сортових посівів озимої пшениці
сорту Миронівська 65**

Стебла	Кількість	%
Основного сорту	1484	
Сортові домішки:		
серед них інших видів	8	
серед них інших різновидностей		
Ерітроспермум	5	
Барбароса	6	
інших сортів:		
Поліська 90	5	
Перлина Лісостепу	4	
Всього	28	
Нерозвинені	38	
Важковідокремлюваних культур;		
жито	12	
озимий ячмінь	7	
Всього	19	
Важковідокремлюваних бур'янів:		
софора товстоплідна	6	
гречка татарська	13	
Всього	19	
Уражених твердою сажкою	8	
Уражених летючою сажкою	10	

Урожай з площ, засіяних насінням еліти, вважають першою репродукцією; з площ, засіяних насінням першої репродукції – другою репродукцією і т.д. до п'ятої включно; посіви наступних репродукцій вважають масовими.

Закладаючи первинні ланки, вихідні дані про висіяне насіння заносять до журналу "Посівна відомість", а результати лабораторного аналізу вихідних рослин і потомств – до "Журналу оцінки батьківських рослин і потомств".

На роботи, проведені у первинних ланках насінництва, складають акт, в якому записують усі результативні показники від добору родоначальних рослин до виробництва насіння в розсаднику розмноження першого року із

зазначенням числа висіяних, вибракуваних і зібраних сімей, а також кількість та якість висіяного насіння. Узагальнені результати робіт у первинних ланках, а також виконаних на наступних етапів виробництва насіння еліти, включаючи технологію їх вирощування, записують до "Журналу обліку робіт по виробництву насіння еліти зернових культур". З розсадника розмноження 1-го року проводять апробацію посівів і за її результатами складають "Акт апробації" (форма № 197).